

Effektmåling på 'Gode liv i byen'

Notat: rapportering fra fase 1

Indhold

Introduktion

Status

Afrapportering

Fase 0: Indikatorer

Fase 1: Hvordan gik vi til effektmålingen?

Fase 1: Foreløbige effektresultater

Lessons learned

Vurdering af indikatorer på 'Gode liv i byen'

Hvad er vigtigt i forhold til at skabe effekt?

Vurdering af metoder

At måle effekt på forskellige typer projekter

Afsluttende meta-refleksioner

Introduktion

Gehl Architects (i samarbejde med Social Action) har af Nordea-fonden fået til opgave at udvikle et koncept for effektmåling. Der er tale om et udviklingsarbejde, hvor forskellige metoder afprøves i forhold til forskellige typer projekter. Projektet er knyttet til Nordea-fondens kampagne 'Gode liv i byen', hvor 3 projekter er udvalgt som pilotprojekter for effektmålingen.

Disse 3 projekter er:

1. Krible Krable. Et projekt der har til formål at styrke børn og børnefamiliers viden om og interesse i insekter og andre smådyr i naturen. Projektet varetages af Naturvejlederforeningen i Danmark, der i samarbejde med DR Ramasjang afholder en særlig Krible Krable måned (Maj) med forskellige typer aktiviteter (gåture, teater og andre aktiviteter der handler om smådyr). Projektet henvender sig primært til daginstitutioner for børn i alderen 3-6 år, dog er der også enkelte aktiviteter for børn i indskolingsalderen.
2. 4H – Haver for alle. Et projekt der etablerer forskellige typer af fælleshaver i en række byer i Danmark. Formålet er at give børn og unge et sted, hvor de kan få erfaring med og lære om sundhed, bæredygtighed og fællesskab. Til haverne tilknyttes konsulenter og frivillige, der skal støtte op om aktiviteter og haveyrkelse.
3. Bo & Gro. Et haveprojekt i 3 udsatte boligområder, der alle er genstand for områdefornyelse. Som en del af områdefornyelsen etableres en fælleshave, der skal bidrage til opblomstring af naboskab i boligområderne. Projektet er et samarbejde mellem Områdesekretariatet Helsingør og organisationen Haver til Maver.

Udviklingsarbejdet er organiseret i 3 faser:

Fase 0: Udvikling af indikatorer

Fase 1: Første test af metoder og foreløbig formidling af resultater på Nordea-fondens Impact Conference i Oktober 2015

Fase 2: Måling af langtidseffekt og videreudvikling af metoder & koncept.

Status

I skrivende stund er fase 0 og 1 afsluttet. Det blev i august 2015 besluttet at forlænge arbejdet med at måle effekt, idet fase 1 havde en forholdsvis kort effektmålingsperiode på ca. 5 måneder (fra april til august 2015). Denne periode bar præg af opstart for alle 3 projekter, der kører i 3 år, og der var således tale om meget foreløbige resultater i september 2015. Formålet med fase 2:

- Måle langtidseffekt af de 3 projekter (der vil stadig ikke være tale om endelig effekt, da ingen af de 3 projekter vil være afsluttet i 2016)
- Videreudvikle de metoder der blev anvendt i fase 1
- Afprøve nye metoder
- Udvikling af koncept, som Nordea-fonden kan bruge fremadrettet

Afrapportering

Fase 0: Indikatorer

Fase 0 blev afsluttet i januar 2015. Udvikling af indikatorer skete i et tæt samarbejde mellem Nordea-fonden og Gehl Architects. Følgende indikatorer blev valgt i forhold til at måle effekt på 'Gode liv i byen' projekter:

TEMA 1: Fællesskab

- 1.a Har projektet givet deltagerne kendskab til nye mennesker i lokalmiljøet/andre dele af byen?
- 1.b Har projektet medvirket til dannelse af nye grupper/foreninger, der aktivt er med til at skabe aktiviteter i byen?
- 1.c Har projektet skabt rum for fælles trivsel og udvikling af fælles normer?

TEMA 2: Mangfoldighed i brug af byens grønne og blå byrum

2. a Skaber projekterne oplevelser, der kan nydes hele året og ikke bare en bestemt sæson?
2. b Skaber projektet særlige såvel som hverdagsagtige oplevelser i byens rum? Oplevelser både hverdag og weekend?
2. c Tiltrækker projekterne forskellige brugergrupper (aldersmæssigt, socialt, kulturelt, byboere fra forskellige boligformer)?

TEMA 3: Ejerskab & engagement

3. a Har deltagerne i projektet/projekterne øget deres brug af natur i deres hverdag?
3. b Har projektet stimuleret deltagerne til at søge mod andre byrum, som de normalt ikke bruger/besøger/færdes i?
3. c Har projektet 'rekrutteret' nye personer til at tage del i frivilligt arbejde?
3. d I hvilken grad bliver der passet på de ting, som projektet skaber, og hvem gør det?

TEMA 4: Byrummet som mødested

- 4.a Tiltrækker projektets aktiviteter andre mennesker end bare primære aktører/målgrupper (organisatorer, udøvere, inviterede deltagere osv.) til at bruge byens rum?
- 4.b Har projektet tiltrukket personer, der normalt ikke færdes på det pågældende sted?
- 4.c Inviterer projektet til en bredt sammensat brugergruppe (alder, familie/ikke familie, boligform, socialt, kulturelt)? (samme som 2c)

TEMA 5: Synlighed om byens udfoldelsesmuligheder

- 5.a At der ikke er nogen barrierer for at tage del i projektet (eks. kræver særligt transportmiddel, det er trygt at komme dertil)
- 5.b Har projektet bidraget til at aktivere tidligere ikke-anvendte områder i byen?
- 5.c Har projektet genereret nye ideer til, hvordan man kan anvende naturen?
- 5.d Har projektet givet ideer til, hvordan deltagerne kan relatere oplevelsen til deres hverdag?

Fase 1: Hvordan gik vi til effektmålingen?

Principper

Effektmålingen er foretaget ud fra følgende principper:

Før, under, efter

At måle på effekt kræver indsigt i hvordan situationen er, inden et projekt påbegyndes for at kunne vurdere, om projektet bidrager til forandring. Derfor har et vigtigt princip været at måle på de forskellige indikatorer FØR de projekter startede.

I forhold til at kortlægge et projekts effekt har vi taget udgangspunkt i, at der kan være 'løbende effekter' og 'langtidseffekter'. 'Løbende effekter' er det, der sker i forbindelse med konkrete aktiviteter, i takt med at et projekt udfolder sig – altså en umiddelbar effekt. 'Langtidseffekt' omhandler den mere grundlæggende betydning et projekt kan have for de, som deltager. Det kan være holdninger eller praksisser, der har ændret sig. 'Langtidseffekterne' vil både kunne kortlægges undervejs i projektførelsen, men vil nødvendigvis også kræve (ideelt set), at disse ændringer kortlægges efter projektet er afsluttet.

Case baseret

Effektmålingen tager udgangspunkt i udvalgte cases inden for de 3 projekter – velvidende at denne case ikke nødvendigvis er repræsentativ for hele projektet.

I Krible Krable har vi valgt at følge aktiviteter i én by: Sorø med særlig fokus på 2 daginstitutioner og hvilken effekt Krible Krable har haft for disse børn og voksne.

I 4H Haver til alle har vi valgt at følge ét af haveprojekterne – omdannelsen af et forareal til det lokale bibliotek i Brørup.

I Bo & Gro har vi valgt at måle effekt i ét boligområde: Tibberupparken i Espergærde.

Fokus på 'slutbrugere'

Et vigtigt princip har været at nå frem til 'slutbrugerne' – altså dem som gerne skulle have glæde og gavn af projektet og ikke projektejerne selv. 'Slutbrugerne' omfatter både aktive deltagere i projektet og potentielle deltagere i projektet.

Metoder

Effektmålingen har gjort brug af følgende metoder:

1. Registreringer og tællinger

Vi har foretaget fysiske registreringer af, hvordan lokaliteterne for projekterne tager sig ud, og hvilke fysiske ændringer, der er sket eller ikke sket. Det kan være alt fra, hvordan haverne er møbleret og hvordan der ser ud i området.

Vi har også foretaget tællinger af personer, der færdes på lokaliteterne. Der er foretaget tællinger på hverdage, weekend og både dage med planlagte aktiviteter, samt 'almindelige' dage.

2. Observationer

Vi har foretaget en række observationsstudier. Hvad sker der på de udvalgte lokaliteter? Hvem færdes der? Hvad laver de? Vi har også foretaget observationer i forbindelse med afholdte aktiviteter:

4H Haver til alle: deltagelse i planlagte events

Krible Krable: deltagelse i kursusrække for pædagoger, observation i forbindelse med Krible

Krable aktiviteter for børn, observationer på 'almindelige dage' i daginstitutioner

Bo & Gro: observation i forbindelse med diverse workshops arrangeret i forbindelse med projektopstart, observation af planlagte aktiviteter såsom sportsdag, deltagerobservation i haven sammen med beboere, observation på beboermøder.

3. Interviews

Vi har foretaget dybdeinterviews med 4 udvalgte personer fra hvert projekt. Disse personer er interviewet ved projektopstart og i slutningen af august måned.

4. Online adfærds- og holdningsmåling

Vi har målt på udvalgte personers adfærd og holdning gennem online spørgeskema. Der er tale om et løbende monitoreringsredskab, hvor deltagerne svarer på de samme spørgsmål med en bestemt frekvens. I fase 1 er 20 personer for hvert projekt udvalgt til at deltage i undersøgelsen, og de har svaret på spørgsmål ca. hver 14. dag.

Fase 1: Foreløbige effektresultater

I det følgende præsenteres et udpluk af de foreløbige effektresultater, som fase 1 af effektmålingen har vist.

Bo & Gro

- Projektet har genereret øget kendskab til andre beboere
- Der er etableret en havegruppe af særligt aktive beboere, der gerne vil arbejde med haven
- Der er ikke udviklet klare fælles normer
- Fællesskabsfølelsen blandt beboerne er for nogle stigende, andre er den faldende
- Der er sket en øget interaktion på tværs af forskellige beboergrupper – både alder og kulturel baggrund
- Der er udviklet en øget ansvarsfølelse over for både sted og mennesker
- Haven har ikke tiltrukket andre end boligforeningens beboere. Naboer har blot været tilskuere
- Der er skabt en ny type fællesrum i området, der ikke er så tæt knyttet til den private bolig
- Projektet drives stadig frem af projektejer
- Engagementet svinger meget fra beboer til beboer. For nogle er det steget, for andre faldet

Krible Krable

- Projektet har skabt nye relationer og erfaringsudveksling mellem pædagoger på tværs af daginstitutioner
- Projektet har åbnet for nye samarbejder mellem pædagoger i kommunen
- Projektet har engageret flere frivillige til at lave aktiviteter for børn ud over den lokale naturvejleder
- Projektet har primært skabt oplevelser knyttet til én bestemt sæson (forår)
- Projektet har ikke ført til ændring af praksis i de to daginstitutioner hvad angår antal og karakter af gåture i naturen med børnene
- Projektet har ikke stimuleret til at børnene opsøger naturen på nye måder
- Pædagogerne har fået inspiration til at opsøge nye steder at gå tur i Sorø, såsom områder med vand
- Pædagogerne har fået inspiration til at relatere naturoplevelser til andre temaer såsom historiefortælling, fysisk aktivitet og kreativitet

4H – Haver for alle

- Haveprojektet har ændret pladsen fra et gennemfartsrum til et opholdsrum, hvor folk stopper og kigger og dufter til kasserne
- Pladsen er blevet et potentielt mødested, hvor nogle nu vælger at sidde på bænken, og enkelte borgere drikker kaffe på pladsen
- Projektet har inspireret 8 borgere til at have deres personlige plantekasse, som de passer – også folk der har deres egen have
- Projektet har genereret samtaler mellem borgere, der ikke kendte hinanden i forvejen

- Der er skabt et fællesskab mellem de personer, der har en plantekasse i form af, at man ser efter hinandens kasser, men man mødes ikke nødvendigvis med de andre og kender dem derfor ikke
- Der er udviklet et ejerskab og ansvarsfølelse, hvor alle borgere – også de tilfældigt forbipasserende – passer på kasserne
- Der er ikke udviklet en gruppe af frivillige, der er med til at udvikle projektet. Det sker alene af den lokale bibliotekar
- Der er ikke etableret samarbejde mellem 4H og biblioteket – eller andre lokale organisationer/foreninger

Lessons learned

Vurdering af indikatorer på 'Gode liv i byen'

Erfaringerne fra fase har givet anledning til en revurdering af de valgte indikatorer på 'Gode liv i byen'

Fællesskab

- Fællesskab er et meget bredt begreb og dækker over et kontinuum fra forestillet fællesskab til at reelt at skabe noget sammen.
- Oplevelsen af fællesskab er meget individuel – hvilket understreger vigtigheden af at foretage før-målinger, der kan dokumentere individers udvikling

Fase 2: Mere nuancerede spørgsmål omkring 'fællesskab'

Ejerskab & Engagement

- En normativ indikator – fokus på hvad der skaber succés for et projekt og i mindre grad den betydning projekterne har for mennesker i byen.
- For mange af deltagerne har det handlet om – ikke at passe på ting men at tage sig af, vise interesse/omsorg for andre mennesker. Empati kan være en mere rammende indikator for dette.
- Engagement er indtil nu blevet målt som deltagelse, men i et langsigtet perspektiv handler det ikke bare om deltagelse, hvor en projektejer inviterer nogle mennesker ind, men i hvilken grad målgruppen selv tager initiativ til deltagelse gennem forskellige grader af selvorganisering.

Fase 2: Fokus på relationer mellem deltagerne og hvordan evt. selvorganisering finder sted

Hvad vi ikke har målt på, men som er relevant

Erfaringen har vist, at der med fordel i fremtiden kan suppleres med andre typer indikatorer.

Nogle af de aspekter, som har vist sig at give værdi for deltagerne i de 3 projekter:

- Stolthed – over ens lokalområde, bolig etc.
- Mere nuancerede indikatorer på 'inspiration'

Hvad er vigtigt i forhold til at skabe effekt?

På trods og tværs af de meget forskellige projekter tegner nogle aspekter sig til at bidrage til positiv effekt. Dette omfatter:

- **Sanselige elementer.** Det gælder i særdeleshed for målgruppen af børn, hvor målingerne indtil videre tyder på, at det sanselige gør børn interesseret – hvor vidt det gælder små børn, der skal lære nyt om smådyr, børn der impulsivt stopper op i et byrum, eller børn der aktivt begynder at tage del i havearbejde.
- **Aktiviteter.** For at skabe effekt skal gryden holdes i kog mha. Aktiviteter – det er i hvert fald en af de tendenser vi ser i målingen indtil nu. Aktiviteter bidrager til at skabe opmærksomhed til at begynde med, men synes også at have en betydning for om interessen opretholdes.

Organisering og arbejds måde

Projekternes organisering og arbejds måde har ikke været genstand for vores effektmåling, men vi har alligevel fået indsigt i, hvad der synes at være fordrende for, om et projekt skaber effekt eller ej.

Foreløbige indsigter viser:

- Klar kommunikation i starten omkring mulighed og rammer er vigtig.
- Æn persons engagement kan være en stærk drivkraft men gør samtidig projektet og dermed effekten sårbar

Vurdering af metoder

Metoder	Fordele	Ulemper
Interviews	<ul style="list-style-type: none"> • God metode til at opdage nye relevante indikatorer • Dyb indsigt i effekter på et personligt plan 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke nå bredden • Svært at vurdere hvem de relevante interviewpersoner er • Svært i forhold til børn
Online adfærdsmåling	<ul style="list-style-type: none"> • Indsigt i udvikling over tid • Kan måle på såvel holdning som adfærd • Kan både sammenligne på gruppe og individ-niveau – vel og mærke hvis gruppen af deltagere er stor nok. 	<ul style="list-style-type: none"> • 20 deltagere har vist sig at være et meget lille antal i forhold til at lave efterfølgende statistik • Ressourcekrævende at finde deltagere • Folk skal holdes til ilden
Observationer	<ul style="list-style-type: none"> • Kan kortlægge brugsmønstre • Opdage det som deltagerne selv tager for givet • Hvordan adfærd og holdninger manifesterer sig fysisk 	<ul style="list-style-type: none"> • Meget ressourcekrævende • Svært at planlægge, hvornår man skal observere • Bliver øjebliksbilleder • Ikke altid muligt at udføre systematiske observationer – behov for at deltage
Registreringer	<ul style="list-style-type: none"> • Kvantitativ data; hvor mange, hvad • Målinger på forskellige tidspunkter af døgn, uge, sæson 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke anvendeligt på steder med meget små volumer af personer • Meget ressourcekrævende

Fase 2: Vi vil i fase 2 supplere med at teste yderligere 2 metoder:

- Brug af sensor til måle på aktivitet i form af personer, der går/opholder sig på den givne lokalitet
- Monitorering af sociale medier for bl.a. at kortlægge udviklingen af netværk og aktivitet blandt deltagere af projektet

At måle effekt på forskellige typer projekter

Foreløbige overvejelser i forhold til effektmåling:

- **Skala.** Nationale projekter er svære at måle kvalitativt på. Her bliver casetilgangen særlig problematisk, da forhold og forudsætninger for effekt er meget lokalafhængig.
- **Fysisk eller ikke fysisk.** Hvor vidt projektet har en fysisk komponent og/eller har til formål at skabe fysisk forandring har stor betydning for, hvordan man kan måle på projektet. Erfaringen viser indtil nu, at det er nemmere at måle på projekter, der har et fysisk aspekt. Og man kan også forestille sig, at effekten af ikke-fysiske projekter – hvis det eksempelvis handler om 'inspiration' – kan være længere tid om at vise sig. Det har således vist sig, at flere af indikatorerne er svære at måle på i et projekt som Krible Krable hvor effekt ikke forholder sig til fysiske lokaliteter.
- **Projektets målgrupper.** Menneskers forskellige forudsætninger for at deltage og nyde godt af et projekt påvirker den effekt, man kan måle. Eksempelvis er effekten for børn svær at måle på – både fordi de ikke kan udtrykke sig på samme præcise måde, men også fordi de ofte ikke selv kan vælge, om de vil deltage eller ej – de er oftest afhængige af voksne (forældre, pædagoger osv.), der foretager beslutninger på deres vegne. Men det kan også være alkoholikere, der 'stempler' ud i en periode, og som dermed ikke nødvendigvis bliver talt/registreret.

Afsluttende meta-refleksioner om effektmåling

A. At foretage 'før' målinger

At skabe et før-grundlag der er sammenligneligt med 'efter' kan være udforderende. Det er bl.a. sæsonafhængigt, når vi taler om projekter i byens rum. Derfor bør effektmålinger ideelt set igangsættes væsentlig før projektopstart, hvilket kan være en udfordring. Det kan også være svært på forhånd at definere, hvem 'før'-målgruppen er. Alt i alt er 'før' målinger både tids- og ressourcekrævende, og det bør være et opmærksomhedspunkt. At skaffe sig overblik over og adgang til felten tager tid, og nogle gange særlige evner.

B. Effekten af hvad?

Et projekt står sjældent alene men supplerer andre tiltag/projekter, og det kan dermed være svært at måle på, hvad der er en effekt af ét tiltag eller hvad der er en samlet effekt af flere tiltag.

C. Ressourcekrævende

Effektmålinger er – hvis de både skal i dybden og udføres systematisk – meget ressourcekrævende, og der vil i fremtiden være brug for at tænke smart omkring tilrettelæggelse af effektmålinger, og hvordan forskellige parter kan bidrage til samme måling.

D. Ekstern påvirkning

En ekstern tilrettelagt effektmåling, som vi har gennemført indtil videre, vil uundværligt gå ind og påvirke projektet i kraft af vores blotte tilstedeværelse. Som ekstern evaluator har vi i flere tilfælde været med til at skabe opmærksomhed om projektet, men også inddirekte påpege områder, hvor projektet kunne tænkes anderledes.

Adfærdsmålingsværktøjet er i sig selv en metode, der kan bidrage til positiv ændring. Det har således vist sig, at nogle respondenter er blevet yderligere motiveret til at deltage i projektet ved at besvare spørgsmål om projektet.